

Fiskeri- og kystdepartement
Postboks 8118 Dep
0032 Oslo

Deres ref:
Vår ref: 2007/79076
Dato: 24. juni 2010
Org.nr: 985 399 077

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

FANG OG SLIPP AV LAKS OG SJØØRRET I BESTANDSTRUETE VASSDRAG

Anbefaling om tolkning av dyrevelferdsloven

I lys av Næringskomiteens anførsler ved behandling av dyrevelferdsloven, av nytteverdien og av muligheten for velferdsforbedrende tiltak mener Mattilsynet at fang og slipp av laks og sjøørret i bestandstruete vassdrag ikke er i strid med dyrevelferdsloven, forutsatt at det stilles særlige krav om egnet fiskeredskap, fiskemetode og håndtering av fisken.

Vi viser til Fiskeri- og kystdepartementets spørsmål til Mattilsynet om å gjøre en vurdering av fang og slipp på bakgrunn av rapporten av 17.3.2010 fra Vitenskapskomiteen for mattrygghet (VKM). Fang og slipp innebærer at fisken settes ut igjen etter fangst i stedet for at den avlives og normalt brukes som mat.

VKM-rapporten behandler spørsmålet om hvorvidt fang og slipp er en dyrevelferdsmessig forsvarlig metode for å kunne opprettholde et visst sportsfiske i elv med truede bestander av laks og sjøørret. Mattilsynet har i tillegg til de faglige data som fremkommer i VKM-rapporten, innhentet uttalelser fra Norske lakseelver (NLE), Norges jeger og fiskeforening (NJFF), Kunnskapscenter for Laks og Vannmiljø og enkelte kommuner.

Fang og slipp praktiseres også ved fiske av annen ferskvannsfisk som bekkørret og gjedde og ved ferskvannsfiske og saltvannsfiske "fra bryggekanalen" som fritidssysse. Selv om visse vurderinger fra VKM-rapporten har overføringsverdi, vil slikt fiske reise andre problemstillinger enn de VKM-rapporten svarer på, bl.a. pga forskjeller mellom arter, livssyklus, størrelse, atferd, anvendt utstyr mm. Mattilsynets forslag til lovfortolkning kan derfor ikke automatisk overføres til andre situasjoner.

Dyrevelferdsloven gjelder for jakt, fangst og fiske, og den sier generelt at dyr skal behandles godt og beskyttes mot fare for unødige påkjenninger og belastninger. Fisken påføres mer påkjenning og belastning når den fanges enn om den ikke fanges. Den vil også kunne påføres ytterligere stress og mer langvarige påkjenninger og belastninger ved fang og slipp enn om den avlives etter fangst. Selv om fisken slippes ut, vil den kunne lide av sterk utmattelse og av skader og smerter etter påføring og avtak av fangstredskapet.

VKM peker på at det uomtvistelig er velferdsmessige utfordringer knyttet til metoden. VKM påpeker imidlertid at både fangst- og etterpåkjenningene kan reduseres ved egnet fiskeredskap, fiskemetode og riktig håndtering. Likevel vil det fortsatt være knyttet usikkerhet til hvordan risikoen for gjentatte stressbelastninger i forbindelse med gjenfangst vil slå ut i elver med sterkt truede bestander, og da særlig i perioder med høye vanntemperaturer og liten vassføring.

Selv om fisken får påkjenninger og belastninger ved fang og slipp er ikke metoden nødvendigvis i strid med dyrevelferdsloven. Spørsmålet er om påkjenningene og belastningene er *unødige*. Fang og slipp ble i 1998 vurdert av Rådet for dyreetikk, som mente metoden ikke var etisk forsvarlig.

I 2002 mente likevel Statens dyrehelsetilsyn at fang og slipp for selektivt press på bestander og størrelser kan være akseptabelt iht. dyrevernloven (av 1974), forutsatt at andelen fisk som settes ut er liten og ikke er vesentlig skadd eller utmattet.

Den nye dyrevelferdsloven har forsterket dyrs egenverdi i forhold til den tidligere loven gjennom å si at dyr har egenverdi uavhengig av den nytteverdien de måtte ha for mennesker. Dette kan tilsi en strengere holdning til hva som er unødig. Samtidig har Stortingets næringskomité i forbindelse med behandlingen av loven anført at loven ikke innfører noe absolutt forbud mot praktiseringen av fang og slipp, og at "fang og slipp er et virkemiddel til å gjøre norske elver interessante for sportsfiskere fra hele verden" (Punkt 2.10 i Innst. O nr 56). Dette er et verdivalg mellom næringspolitikk og dyrevelferd. Mattilsynet legger til grunn at Stortinget med dette har sagt at næringsinteresser skal vektlegges i sterkere grad enn før. I tilfeller der bestander er truet på en slik måte at fiskeforbud gir elveiere og lokalsamfunn reduserte inntekter og fiskere redusert opplevelsesverdi eller muligheter for friluftsliv, mener Mattilsynet at Stortingets verdivalg får betydning.

For å tolke loven på denne måten forutsetter Mattilsynet imidlertid at fangsten legges opp på en forsvarlig måte slik at samme fisk ikke blir fanget og sluppet gjentatte ganger og at det stilles krav til fangstutstyr og metoder. De retningslinjer som VKM beskriver i sin rapport, vil tjene de samme hensynene for å sikre overlevelse av fisk som slippes av hensyn til bestandsreguleringen.

Vi registrerer at NJFF har en restriktiv holdning til fang og slipp og også godt veiledningsmateriale til de som fisker. Dette kan det bygges videre på.

I lys av Næringskomiteens anførsler ved behandling av dyrevelferdsloven, av nytteverdien og av muligheten for velferdsforbedrende tiltak mener Mattilsynet at fang og slipp av laks og sjøørret i bestandstruede vassdrag ikke er i strid med dyrevelferdsloven, forutsatt at det stilles særlige krav om egnet fiskeredskap, fiskemetode og håndtering av fisken.

Med hilsen

Joakim Lystad

Administrerende direktør